

Commissie Hoger Onderwijs

Rapport in het kader van het
kwaliteitstoezicht van de
HBO5-opleidingen

CVO KISP-VTI Aalst

35881

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Rapport in het kader van het kwaliteitstoezicht van de hbo5-opleidingen
door de Commissie Hoger Onderwijs
35881 CVO KISP-VTI Aalst

1. Conclusie

Onderwerpen	Oordeel
De onderwijsinhoud	Voldoende
Het onderwijsproces	Voldoende
De uitkomst van het onderwijs	Voldoende
Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

2. Bevindingen

Algemeen

CVO KISP-VTI Aalst werkt samen met de Odisee Hogeschool en biedt 12 HBO5-opleidingen aan. Een sterke terugval van het aantal inschrijvingen valt op. Drie van de opleidingen (*Informatica, Boekhouden en Bedrijfsautomatisatie*) worden samen door 172 cursisten bevolkt, i.e. 47,5% van de totale HBO5-cursistenbevolking. Deze verhouding doet een nakend probleem vermoeden. De HBO5-opleidingen worden aangestuurd door een opleidingsdirecteur, die wordt bijgestaan door een managementteam.

De onderwijsinhoud

Volgens het ZER wordt bij de vaststelling van de onderwijsinhoud rekening gehouden met de heterogeniteit van het cursistenpubliek. Praktijkgerichtheid staat centraal – wat te verwachten is voor een HBO5-opleiding. Het praktijkgericht onderwijs wordt gekenmerkt door werkplekieren in ontwikkeling en structurele interactie met het werkveld. Voor de docenten is het referentiedocument met betrekking tot de onderwijsinhoud het leerplan, dat voor de opleiding beschikbaar is en vanuit de koepelorganisatie werd opgemaakt. Dit is vandaag nog een algemene praktijk voor HBO5-opleidingen die oorspronkelijk in of aansluitend bij het secundair onderwijs moeten gesitueerd worden. Positief is alvast het beschikbaar stellen van zgn. cursussjablonen, waardoor de leerplandoelstellingen operationeel gekoppeld worden aan het eigen lesmateriaal. Van gelijke betekenis is het moduleplan, waarbij ook de evaluatie een zichtbare positie krijgt binnen het onderwijsproces.

Het programma is modulair uitgewerkt, wat tegemoet komt aan de diversiteit van het publiek en aan de verwachtingen van de betrokken bedrijfssectoren (flexibele instap met het oog op bijscholing van werknemers).

Het didactisch concept werkt met vier duidelijke leerlijnen, waarbinnen een evolutie gewaarborgd wordt van basisbeheersing en toepassing tot volwaardige integratie. De competentietabel die in het ZER is opgenomen toont aan dat (en op welke wijze) de te beheersen competenties concreet gesitueerd kunnen worden binnen de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De activerende en coöperatieve didactiek behelst een visie op leren, een evolutieve aanpak, aandacht voor de professionalisering van de docenten, een differentiatie en een individuele begeleiding van de studenten.

Met voorbeelden illustreert het ZER de praktijkgerichtheid van (sommige) opleidingen. Het ZER toont niet hoe die praktijkgerichtheid structureel gewaarborgd is voor alle opleidingen. In het ZER komen regelmatig concrete cijfers en voorbeelden voor, voortkomend uit studentenbevragingen.

Bij de afsluitende beschouwingen worden de uitdagingen realistisch en eerlijk geformuleerd. Op die wijze wordt ook duidelijk welke groeiperspectieven belangrijk zullen zijn voor de instelling. Het is evenwel niet duidelijk wat het antwoord is van de instelling op de tanende en systematisch afkalvende opleidingen.

Algemeen kan men stellen dat het ZER in voldoende mate aantoont dat de kwaliteit van de opleiding met betrekking tot de onderwijsinhoud beantwoordt aan het basisniveau. Er zijn geen opvallende indicaties terug te vinden die erop zouden kunnen wijzen dat de instelling dit basisniveau systematisch overstijgt.

Het onderwijsproces

Het onderwijsproces opteert voor duidelijke principes met betrekking tot de onderwijs- en leervormen: een activerende aanpak, belangrijke rol voor werkplekleren en aandacht voor de autonomie van de cursist. Het belang van een e-leeromgeving past eveneens bij een eigentijdse onderwijsvisie.

Deze principes worden met duidelijke voorstellen geïllustreerd. Het ZER blijft evenwel hangen in een casuïstische benadering: op basis van het ZER kan niet afgeleid worden of de vooropgestelde principes ook systematisch bepalend zijn voor alle opleidingen en in welke mate ze effectief het handelen van de docent sturen.

CVO KISP-VTI Aalst houdt op verschillende niveaus data bij met betrekking tot haar studentenpubliek. Het stelt een studentenvolgsysteem in het vooruitzicht. Vergelijking (benchmarking) van eigen gegevens met vergelijkbare data wordt afhankelijk gemaakt van de operationalisering van een databank die door het ministerie in het vooruitzicht is gesteld.

De diversiteit aan instroom-, doorstroom- en uitstroomstudenten wordt ondersteund via een integrale en geïndividualiseerde begeleiding, in functie van een maximaal studierendement.

Het ZER toont ook aan dat de instroom op systematische wijze wordt opgevolgd aan de hand van 5 kenmerken (waarvan er voorlopig nog maar 4 operationeel zijn). Met betrekking tot de vooropleiding valt het op dat het aandeel van studenten met een ASO-vooropleiding quasi nihil is ... toch enigszins verbazingwekkend voor sommige opleidingen die o.i. aansluiten bij sommige studierichtingen ASO. De instroombegeleiding toont een eerder klassieke aanpak, waarbij ook de bijkomende maatregelen (toelatingsproef, flexibele trajecten en extra faciliteiten) normaal genoemd mogen worden. De aandacht voor studenten die zich kunnen beroepen op elders verworven kwalificaties of competenties verdient uiteraard waardering.

Een zelfde klassiek beeld inzake begeleiding wordt geschetst ten aanzien van de doorstroom. De begeleiding wordt uitgewerkt op basis van duidelijke principes inzake trajectbegeleiding en ondersteund door een studievoortgangscommissie: CVO KISP-VTI Aalst begeleidt studenten om de beoogde eindcompetenties en persoonlijke groei te realiseren. Toch blijft het ZER veeleer algemeen beschouwend en blijft het zoeken naar concretisering.

Gebaseerd op de onderwijsvisie en het didactisch concept wordt een variatie aan geschikte onderwijs- en evaluatievormen ingezet; maar op het vlak van evaluatie(beleid) beschrijft het ZER vooral de algemene principes, vermeldt het de drie evaluatievormen (gespreid, permanent en eindevaluatie) maar blijft het verder toch eerder vaag. Aan de positieve zijde kan wel melding gemaakt worden van de evaluatiematrix die bijdraagt tot betrouwbaarheid (bevat gestandaardiseerde beoordelingsschaal met criteria). Positief is ook – met betrekking tot projecten en eindwerk – het werken met een duidelijk portfolio.

Het facet “rendement” verwijst naar heel wat cijfermateriaal. Het is duidelijk dat de instelling veel belang hecht aan dergelijke data en dat ze daar ook wat wil mee aanvangen.

Bij de afsluitende beschouwingen met betrekking tot sterke punten en groeipunten (uitdagingen) is het niet duidelijk hoe de beschouwingen aansluiten bij voorgaande beschrijvingen. Het verrast bijv. dat men communicatie over het studievolsysteem als een uitdaging ziet, terwijl dit bij de eerdere beschrijving van dit systeem niet blijkt.

Het ZER laat met betrekking tot het onderwijsproces een wat ongemakkelijke indruk na. Enerzijds wordt keurig informatie aangeleverd over de verschillende facetten die samen het onderwerp bepalen, maar anderzijds ontbreekt het daarbij aan centrumspecifieke informatie (bijv. met voldoende illustrerende voorbeelden of ondersteunend materiaal). Men krijgt de indruk dat de uitwerking van dit ZER niet echt tot een diepgaande kritische reflectie heeft geleid, maar dat men vooral getracht heeft het onderwerp in te vullen met heldere principes. In die zin kan wel verondersteld worden dat het niveau voldoende acceptabel is met betrekking tot de basiskwaliteit. Maar aangaande dit onderwerp wordt dit basisniveau nergens overschreden.

De uitkomst van het onderwijs

Het ZER bevat veeleer beperkte informatie over dit onderwerp. Wat de maatschappelijke relevantie van de opleidingen betreft wordt het onderscheid gemaakt tussen micro-, meso- en macroniveau. Op microniveau wordt algemene tevredenheid vastgesteld, op basis van metingen bij zowel studenten als alumni. Studenten waarderen de praktijkgerichtheid en de aansluiting bij het werkveld. In CVO KISP-VTI Aalst blijkt een klassieke verankering van stakeholders uit het werkveld (alumni, lesgevers etc.). Het werkveld blijkt evenwel nog onvoldoende vertrouwd met de graduaatsdiploma's.

Het ZER bevat algemene beschouwingen over de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, maar deze informatie is veeleer minimaal te noemen.

Ook over de doorstroom naar vervolgentrajecten blijft het ZER zeer vaag, uitgezonderd een verwijzing naar te beperkte cijferinformatie.

CVO KISP-VTI Aalst biedt verschillende opleidingen op niveau 5 aan, maar kan geen volwaardige informatie aanreiken met betrekking tot de uitkomsten van deze opleidingen. Dit onderwerp blijft te vaag benaderd onder meer doordat geen onderscheid gemaakt wordt tussen de verschillende opleidingen.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het ZER bevat algemene indicaties over de wijze waarop CVO KISP-VTI Aalst de kwaliteit van het personeel bewaakt. De verschillende procedures met betrekking tot instroom en uitstroom worden beschreven. De professionele werving en selectie gebeurt in lijn met het didactisch concept.

De aanvangsbegeleiding en de bijhorende coaching waarborgen een goede opvang en ondersteuning van nieuwe leerkrachten. De zorg voor het welbevinden van het personeel blijkt uit een vrij algemene beschrijving van engagementen. End-to-end is ook een exitgesprek voorzien. Uit het ZER blijkt dat een cultuur van openheid en betrokkenheid wordt nagestreefd, maar het CVO KISP-VTI Aalst geeft zelf aan dat men op dit punt nog in een groeipad zit.

Over de kwaliteit van het personeel valt niet heel veel te leren in dit ZER. Nascholing en permanente vorming worden weliswaar belangrijk geacht, maar de info over de aanpak blijft beperkt. Aan de positieve zijde kan wel het individuele nascholingsportfolio en zeker ook de budgettaire inspanning vermeld worden. Onduidelijk is evenwel de wijze waarop de school de vastgestelde noden verwerkt tot een nascholingsplan en hoe de budgettaire ruimte concreet word ingevuld.

De materiële voorzieningen worden beperkt omschreven. Men mag ervan uitgaan dat deze voorzieningen voldoende zijn en dat het functioneren vanuit meerdere locaties goed opgevangen wordt (dat kan afgeleid worden uit resultaten van tevredenheidsmeting). Het wekt verwondering dat het ZER geen gewag maakt van een elektronische leeromgeving (e-platform). Werd dit vergeten?

Het CVO KISP-VTI Aalst heeft een duidelijke ambitie om werk te maken van interne kwaliteitszorg. Deze kwaliteitszorg vertrekt vanuit een voldoende vertrouwdheid met de kwaliteitskaders die zowel formeel als vrijblijvend ingeschakeld kunnen worden. Het ZER illustreert de ambitie om een structurele inbedding van de kwaliteitszorg te realiseren en verder werk te maken van een volwaardig kwaliteitszorgsysteem met duidelijke procedures, actieplannen en een consequente PDCA-aanpak. Gegevens uit bevragingen worden concreet gebruikt om er beleidsmatig op verder te bouwen.

De informatie over dit brede onderwerp blijft voor een aantal facetten te algemeen of te beperkt. Dat maakt het moeilijk om een onderbouwd oordeel uit te spreken over het geheel van dit onderwerp. Een nauwkeurige lezing van enkele bijlagen vult deze leemte deels aan en verantwoordt een bescheiden gunstig eindoordeel.

3. Aanbevelingen

De onderwijsinhoud

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst de borging van de praktijkgerichtheid van al haar opleidingen beter waarborgt.

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst ten gronde reflecteert over de gevolgen van de afkalving van het studentenaantal in een aantal opleidingen.

Het onderwijsproces

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst reflecteert over de instroomkarakteristieken van de studenten die voor een opleiding kiezen waar een ASO-vooropleiding aangewezen lijkt.

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst dit onderdeel opnieuw ten gronde in overweging neemt en de diverse facetten van het onderwijsproces aan een kritische reflectie onderwerpt waarbij aandacht wordt besteed aan de relatie tussen de beschrijvingen in dit onderdeel en de geformuleerde uitdagingen.

De uitkomst van het onderwijs

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst de diverse facetten van 'de uitkomst van het onderwijs', gedifferentieerd per opleiding, een belangrijk onderdeel van het beleid maakt en onder andere veel meer informatie daarover bijeen brengt.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst de elementen van dit hoofdstuk (nascholing personeel, infrastructuur, ...) in beleidsplannen met concrete aanduidingen (doelstellingen, timing, actoren, ...) giet.

Het verdient aanbeveling dat CVO KISP-VTI Aalst de ambitie om de interne kwaliteitszorg structureel in het beleid in te bedden in praktijk omzet.

Slot

Het CVO KISP-VTI Aalst biedt meerdere HBO5-opleidingen aan maar slaagt er niet in om in het ZER voldoende accuraat rekening te houden met deze diversiteit. Daardoor neigt het oordeel over sommige onderwerpen eerder in de richting van een net voldoende of een eerder onvoldoende. De beoordelaar kan immers – met de geleverde informatie – moeilijk op verantwoorde wijze inschatten of en in welke mate basiskwaliteit wordt gewaarborgd.

Het ontwerp van Toetsingsrapport werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en/of bezwaren van technische aard. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van toetsingsrapport.

Brussel, 25 november 2016

Voor de Commissie Hoger Onderwijs

Luc François

Voorzitter Commissie Hoger Onderwijs